ECLI:LV:AT:2019:0215.15830011414.2.L
Lieta Nr. 15830011414, SKK-95/2019
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2019.gada 15.februārī

Tiesa šādā sastāvā: senatori Anita Nusberga, Pēteris Dzalbe, Artūrs Freibergs

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /pers. D/ kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas 2018.gada 4.oktobra lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Daugavpils tiesas 2017.gada 6.februāra spriedumu
/pers. D/, personas kods /personas kods/,
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar piespiedu darbu uz 200 stundām.

[2] Ar Daugavpils tiesas 2017.gada 6.februāra spriedumu /pers. D/ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 219.panta otrās daļas par to, ka viņš norādīja nepatiesas ziņas likumā noteiktajā mantiska rakstura deklarācijā, proti, nepatiesas ziņas par ienākumiem lielā apmērā.

[3] Ar Latgales apgabaltiesas 2018.gada 4.oktobra lēmumu, iztiesājot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā /pers. D/ apelācijas sūdzību, Daugavpils tiesas 2017.gada 6.februāra spriedums atstāts negrozīts.

[4] Par Latgales apgabaltiesas 2018.gada 4.oktobra lēmumu apsūdzētais /pers. D/ iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt Latgales apgabaltiesas 2018.gada 4.oktobra lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai.
Savu lūgumu apsūdzētais /pers. D/ pamatojis ar šādiem argumentiem.
[4.1] Apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā norādīto pārkāpumu, tas ir, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu, nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 219.panta otro daļu. Apsūdzētā ieskatā, viņa darbībās nav saskatāmas Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes.
[4.1.1] Nodokļu pārvalde 2014.gada 15.decembra vēstulē Nr. 8.7-7/6172, sniedzot atbildi Finanšu policijas pārvaldei, norādījusi, ka apsūdzētā /pers. D/ un viņa radu kontos veiktie naudas pārskaitījumi totalizatoros ir uzskatāmi par darījumiem, nevis laimestiem. Katra darījuma apmērs nepārsniedz 20 Ministru kabineta noteiktās minimālās mēnešalgas. Tādējādi informācija par minētajiem darījumiem kārtējā valsts amatpersonas deklarācijā par 2013.gadu /pers. D/ nebija jānorāda.
Savukārt 2014.gada 22.novembra Nodokļu pārvaldes atbildes vēstulē Nr. 8.7-7/5597 Finanšu policijas pārvaldei norādīts, ka neviena no /pers. D/ bankas konta pārskatā norādītajām summām nepārsniedz 20 Ministru kabineta noteiktās minimālās mēnešalgas.
Apsūdzētā /pers. D/ ieskatā, ievērojot Nodokļu pārvaldes sniegto viedokli, pārskaitījumi no spēlēm totalizatorā ir uzskatāmi par darījumiem, bet naudas pārskaitīšana, liekot likmi, ir viena darījuma partnera izdevumi. Tādējādi ienākumi no šiem darījumiem jāaprēķina, ņemot vērā izdevumus. Deklarācijā darījumi jānorāda tikai tad, ja katra darījuma apmērs, nevis to summa, pārsniedz 20 minimālās mēnešalgas.
[4.1.2] Deklarācijas aizpildīšanas brīdī, tas ir, 2014.gada 25.februārī bezskaidras naudas uzkrājuma atlikums apsūdzētā /pers. D/ kontā bija 17 000 *euro*, jo 2800 *euro* bija parāds brālim, kuru apsūdzētais pirms deklarācijas aizpildīšanas pārskaitīja brālim.
Atbilstoši Nodokļu pārvaldes sniegtajam viedoklim 2014.gada 22.novembra vēstulē Nr. 8.7-7/5597 parādsaistības valsts amatpersonas deklarācijā jānorāda tikai tad, ja aizdevuma vai parādsaistību atlikums kalendārā gada 31.decembrī pārsniedz 20 Ministru kabineta noteiktās minimālās mēnešalgas. Arī deklarācijas veidlapā atzīmēts, ka parādsaistības jānorāda, ja to summa pārsniedz 20 minimālās mēnešalgas.
Nodokļu pārvalde konstatējusi, ka /pers. D/ bankas kontā neviena summa nepārsniedz Ministru kabineta noteiktās 20 minimālās mēnešalgas.
[4.2] Pirmās instances tiesa un apelācijas instances tiesa nepamatoti norādījusi, ka *Hillside (New Media) Limited*, *Marathonbet.com*, *Celton Manx, Isle of Man Douglas, WHG (International) LTD, William Hill Online, Ladbrokes LTD London Internet, „sportingbet”* ir totalizatori un pārskaitījumi no minētajiem uzņēmumiem ir laimestu summas. No šiem uzņēmumiem uz apsūdzētā un viņa radinieku kontiem tika pārskaitīti 82 976,44 *euro*.
Tiesa šos apstākļus nav noskaidrojusi, tādējādi pieļaujot Kriminālprocesa likuma 561.panta ceturtās daļas (domājams 564.panta ceturtās daļas) pārkāpumu.

Motīvu daļa

[5] Kasācijas instances tiesa atzīst, ka Daugavpils tiesas 2017.gada 6.februāra spriedums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā /pers. D/ kasācijas sūdzība noraidāma.

[6] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajai daļai tiesas nolēmumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Savukārt Kriminālprocesa likuma 512.panta otrā daļa noteic, ka tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kas pārbaudīti tiesas sēdē, un rakstveida pierādījumiem un dokumentiem, kas norādīti lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai, vai ar pierādījumiem, kurus saskaņā ar šā likuma 125.panta noteikumiem nav nepieciešams pārbaudīt.

Kriminālprocesa likuma 564.pantā noteiktas apelācijas instances tiesas sprieduma saturam izvirzītās prasības. Šā panta ceturtajā daļā noteikts, ka nolēmuma motīvu daļā norādāms apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai apelācijas protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc apelācijas instances tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās.

[7] Noziedzīga nodarījuma kvalifikācija ir pilnīgas atbilstības konstatēšana starp nodarījuma faktiskajām pazīmēm un Krimināllikuma normā paredzētā konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm (*Krastiņš U., Noziedzīgā nodarījuma sastāvs un nodarījuma kvalifikācija. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2014, 46. lpp.*).

Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā paredzēta kriminālatbildība par nepatiesu ziņu norādīšanu likumā noteiktajā ienākumu, īpašuma, darījumu vai cita mantiska rakstura deklarācijā, ja nepatiesas ziņas norādītas par mantu vai citiem ienākumiem lielā apmērā.

Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjekts ir persona, kurai saskaņā ar likumu „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" uzlikts pienākums iesniegt mantiska rakstura deklarāciju, tostarp Valsts ieņēmumu dienesta amatpersona, kā tas ir konkrētajā lietā.

No subjektīvās puses noziedzīgo nodarījumu var izdarīt ar tiešu nodomu, proti, persona, kas izdarījusi noziegumu, paredzējusi nodarījuma sekas un vēlējusies tās (*Krastiņš U., Noziedzīga nodarījuma sastāvs un nodarījuma kvalifikācija. Teorētiskie aspekti. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2014, 143. lpp.*).

Noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvo pusi veido darbības – nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijā par mantu vai citiem ienākumiem lielā apmērā, kā arī bezdarbība – deklarācijas neiesniegšana, pieprasīto ziņu nenorādīšana u.tml.

Noziedzīgā nodarījuma priekšmets – ienākumu, īpašuma, darījumu vai cita mantiska rakstura deklarācija, kas konkrētajā lietā ir valsts amatpersonas deklarācija.

Liela apmēra jēdziens skaidrots likuma „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 20.pantā, t. i., tam jābūt ne mazākam par piecdesmit nodarījuma izdarīšanas brīdī noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu.

Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma tiešais objekts ir tautsaimniecības interešu apdraudējums valsts ieņēmumu sfērā (*Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināllikuma zinātniski praktiskais komentārs 3. Sevišķā daļa. Rīga: AFS, 2007, 158.-159. lpp.*).

Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva papildus tiešais objekts ir valsts amatpersonu darbības mantiskajā sfērā atklātuma apdraudējums, un tas izriet no šā panta daļas dispozīcijas satura. Krimināllikuma 219.panta otrās daļas dispozīcijā ietvertais jēdziens „manta vai citi ienākumi" ir tulkojams saistībā ar likumu „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" un saskaņā ar 2002.gada 22.oktobra Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 478 „Kārtība, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamas valsts amatpersonu deklarācijas un aizpildāmi un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti" (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi Nr. 478). Tādējādi Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā ietvertais jēdziens „manta vai citi ienākumi" attiecas uz visu veidu valsts amatpersonas deklarācijā norādāmajiem pārskata periodā gūtajiem ienākumiem – ziņām par īpašumiem, naudas uzkrājumiem, darījumiem, parādsaistībām, aizdevumiem (*Augstākās tiesas 2008.gada 21.februāra lēmums lietā Nr.SKK-5/2008 (lieta Nr. 15830607606*).

[8] Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apsūdzētais /pers. D/ kasācijas sūdzībā nepamatoti atsaucies uz Nodokļu pārvaldes 2014.gada 15.decembra vēstulē Nr. 8.7-7/6172 sniegto viedokli par valsts amatpersonas deklarācijā norādāmo informāciju.

[8.1] Nodokļu pārvalde 2014.gada 15.decembra vēstulē Nr. 8.7-7/6172 norādījusi, ka atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr. 478 3.7.apakšpunktā noteiktajam /pers. D/ valsts amatpersonas deklarācijā bija jānorāda visu veidu gūtie ienākumi, tostarp apsūdzētā un viņa radinieku kontos no sporta totalizatoriem saņemtie laimesti neatkarīgi no to apmēra, bet totalizatoriem veiktie pārskaitījumi uzskatāmi par darījumiem (*3. sējuma 27. lapa*).

Tādējādi apelācijas instances tiesa lēmumā pareizi secinājusi, ka apsūdzētais savā un radinieku kontos saņemtos laimestus nepamatoti pielīdzinājis darījumiem un Nodokļu pārvaldes vēstulē izteikto viedokli par deklarācijā norādāmo darījumu apmēru nepamatoti attiecinājis uz savā un radinieku kontos saņemtajiem laimestiem.

[8.2] Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu pārvaldes amatpersona, lieciniece /pers. S/, tiesas izmeklēšanā pirmās instances tiesā papildus paskaidrojusi, ka valsts amatpersonas deklarācijā jānorāda visu veidu gūtie ienākumi pārskata periodā, tostarp laimesti, sākot ar pirmo centu. Azartspēles nav saimnieciskā darbība, tāpēc attiecībā uz azartspēļu rezultātā gūtiem laimestiem neaprēķina ieņēmumus, izdevumus vai zaudējumus.

Tādējādi apelācijas instances tiesa atbilstoši likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 24.panta pirmās daļas 8.punktā noteiktajam, kā arī Ministru kabineta noteikumu Nr. 478 3.7.apakšpunktā noteiktajam konstatējusi, ka apsūdzētajam /pers. D/ bija jādeklarē visi ienākumi, kurus viņš ieguva 2013.gadā, tostarp no sporta totalizatoriem saņemtie laimesti neatkarīgi no to summas, izdevumiem un zaudējumiem.

[8.3] Ministru kabineta noteikumu Nr. 478 pielikumā esošās deklarācijas veidlapā uzskaitīti deklarējamo ienākumu veidi. Deklarācijas veidlapas 7.punktā laimesti nepārprotami norādīti kā deklarējamie ienākumi.

Tādējādi apelācijas instances tiesa lēmumā pamatoti norādījusi, ka apsūdzētajam bija zināmas Ministru kabineta noteikumos Nr. 478 noteiktās valsts amatpersonu deklarācijas aizpildīšanas prasības.

[9] Apelācijas instances tiesa lēmumā pamatoti atzinusi, ka 2800 *euro*, kurus apsūdzētais /pers. D/ 2014.gada 25.februārī esot pārskaitījis brālim kā parādu, bija jāiekļauj valsts amatpersonu deklarācijā par 2013.gadu.

Atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr. 478 10.punktā noteiktajam ziņas par bezskaidras naudas uzkrājumiem sniedzamas par stāvokli kārtējā kalendārā gada 31.decembrī. Apsūdzētais 2800 *euro* no bezskaidras naudas uzkrājumiem pārskaitīja 2014.gada 25.februārī.

Tādējādi apsūdzētais nepamatoti atsaucies uz Nodokļu pārvaldes 2014.gada 22.novembra vēstuli Nr. 8.7-7/5597 (*3. sējuma 23.-24. lapa*), norādot, ka parādsaistības 2800 *euro* viņam nebija jādeklarē, jo to summa nepārsniedz 20 Ministru kabineta noteiktās minimālās mēnešalgas.

[10] Apelācijas instances tiesa izvērtējusi apelācijas sūdzībā norādītos argumentus, pārbaudījusi un novērtējusi pierādījumus lietā, atzinusi, ka apsūdzētā /pers. D/ vaina viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā ir pierādīta pilnībā. Turklāt apelācijas instances tiesa, izvērtējot pierādījumus atbilstoši Kriminālprocesa likuma prasībām, tas ir, to kopumā un savstarpējā sakarībā, atzinusi, ka apsūdzētā /pers. D/ un viņa radinieku kontos ieskaitītā

nauda no *Hillside (New Media) Limited*, *Marathonbet.com*, *Celton Manx, Isle of Man Douglas, WHG (International) LTD, William Hill Online, Ladbrokes LTD London Internet, „sportingbet”* ir spēļu totalizatoros iegūtie laimesti. Tiesa lēmumā ir izvērtējusi pierādījumus par apsūdzētā un viņa radinieku kontos ieskaitīto laimestu summu.

Tādējādi nepamatota ir apsūdzētā /pers. D/ norāde kasācijas sūdzībā uz Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas pārkāpumu.

Apelācijas sūdzībā apsūdzētais neapstrīdēja savā un radinieku kontos saņemto laimestu summu.

Kasācijas instances tiesa jau iepriekš ir izteikusi atziņu, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo daļu pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākās tiesas Senātam par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā, vai arī grozīšanu juridisku apsvērumu dēļ. Tas nozīmē, ka nevar iesniegt kasācijas sūdzību par tādiem apstākļiem, par kuriem nebija iesniegta apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu (*Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2011.gada 29.novembra lēmums lietā SKK-604/2011 (11815003910), Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2011.gada 15.decembra lēmums lietā SKK-664/11 (11091163208)*).

[11] Kasācijas instances tiesa nekonstatē Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumus pierādījumu novērtēšanā, kas būtu atzīstami par būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē un kuru dēļ būtu atceļams apelācijas instances tiesas nolēmums. Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa atbilstoši likuma prasībām izvērtējusi lietā iegūtos pierādījumus un, pamatojot savu atzinumu ar šiem pierādījumiem, pareizi konstatējusi apsūdzētā /pers. D/ darbībās visas nepieciešamās un obligātās Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes.

[12] Ievērojot minēto, kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus šā likuma 574. un 575.panta izpratnē, tādēļ sprieduma atcelšanai vai grozīšanai nav tiesiska pamata. Apelācijas instances tiesas spriedums atbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512. un 564.pantā noteiktajām prasībām.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, tiesa

nolēma:

atstāt negrozītu Latgales apgabaltiesas 2018.gada 4.oktobra lēmumu, bet apsūdzētā /pers. D/ kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

A. Nusberga P. Dzalbe A. Freibergs